

Bakancsos ünnep a Selmeci-hegységben

Örömmel tettünk eleget a Szlovák Turista Klub meghívásának, így az OEE és az Ipoly Erdő Zrt. képviseletében négy fővel vettünk részt az év elején megtartott, „150 éves a szlovák természetjárás” jubileumi rendezvényen, Selmecbányán.

A hat fős magyar delegációt a rendező szlovák fél hazai társszervezeteként meghívott Magyar Természetjáró Szövetség képviselői, *Tassy Márk* igazgató és *Stramszky Judit* szakmai igazgató mellett *Kiss László* elnök (OEE), *Bakay László*, az OEE Felvidéki Helyi Csoport elnöke, *Horváth Barnabás* főmérnök, valamint jómagam mint az egyesület ökoturisztikai szakosztályának elnöke alkottuk.

Id. Tirts Rezső

élő Selmecbányán már az 1850-es évek közepén elkezdődött a turistáskodás, az első lelkes természetjárók szervezett kirándulásokon járták a Selmeci-hegységet.

Idősebb Tirts Rezső kereskedő 1854-ben került Selmecbánya vidékére, aki már korábban Besztercebányán is bekapcsolódott a helyi turisták tevékenységébe. Szélaknán lakott, ahonnan egyedül többször is körbetúrázta a várost övező hegyeket. 1855 nyarán pedig a Szitnya „meghódítására” indult egy lelkes csapat élén, amely ekkor még bátor vállalkozásnak számított. Valószínűleg ez tekinthető az első hazai szervezett túrának.

A selmeci természetjáró polgárok, *id. Tirts Rezsővel* az élükön hivatalos formába terelték tevékenységüket, és 1861-ben létrehozták az említett Szitnya Klubot, amely a Selmeci-hegység csúcsáról, az 1009 méter magas Szitnyáról (Sitno) kapta a nevét. Így e társulat tekinthető valójában elsőnek a magyar turistamozgalom történetében.

A helyi természetjárásban élenjáró *id. Tirts Rezső* mint Selmecbánya turistaéletének egyik kiemelkedő alakja, fiával is hamar megszerettette a természetjáró életmódot. Miután az *ifjabb Tirts Rezső* Selmecbányán elvégezte az erdészeti akadémiát, az erdészetnél kezdett dolgozni, majd később erdőtanácsos lett. Az erdei kirándulások iránti szeretete és tettvágya, hogy másokat is bevonjon a természetjárásba, a Dobogókőn létrehozott első turistaút kiépítéséig.

Emléktúra az első magyar és egyben szlovák turistaút útvonalán

A megemlékezés apropóját a 150 évvel ezelőtt – Európában is a legkorábbinak számító, de az Oszták–Magyar Monarchia területén bizonyosan elsőnek – kijelölt turistaút 150 éves jubileumi fennállásának tiszteletére elvégzett felújítása szolgáltatta.

A Magyarországon elsőként és a világon hetediként létrehozott turistaszervezet, a *Magyarországi Kárpát Egyesület* (továbbiakban MKE) 1873. augusztus 10-én, a mozgalom bölcsőjének tekinthető Magas-Tátrában fekvő Ótátrafüreden alakult meg. Szakmai berkekben úgy tartják, hogy ez a magyar túramozgalom időszámításának kezdete.

Az már kevésbé ismert tény, hogy bő évtizeddel korábban Selmecbányán alakult meg a „*Szitnya Club*”, egy a helyi turistákból szerveződött egyesülés.

A Bányászati és Erdészeti Akadémiának is köszönhetően újabb virágkorát

A Selmecbányáról Gedeon-táróig vezető első turistaút útvonala

sében csúcsosodott ki. A Szitnya Klub a tősgyökeres selmeciek mellett a Bányászati és Erdészeti Akadémia tanáraiból jött létre, tagjai többségében németajkúak voltak. Kirándulásaikat főleg a város környékére szervezték, gyakran ellátogattak a Szitnyára és a Selmeci-hegység számos pontjára.

A klub tagjai 1874-ben kiépítették az első jelzéssel ellátott turistaösvényüket, mely hazánkban – és a források arra mutatnak, hogy Európában is – az elsőnek számított. A jelzés az Óvártól indult, a Vörös-kúton keresztül az elhagyott Gedeon-tárhoig vezetett.

A Szitnya Klub életében változások hozott, hogy az MKE megalapításában fontos szerepet játszó *Döller Antal* már 1876 környékén kapacitálta az idősebb Tirtset, hogy az MKE keretein belül szervezze a Selmec környéki turistaéletet. Így jött létre 20 fővel az MKE Szitnya Ügyvivősége.

A magyar turistamozgalom kétségtelenül legnagyobb alakjának tartott *dr. Téry Ödön* ez idő tájt állt munkába Selmecen bányaorvosként, és miután megismerkedett id. Tirts Rezsővel, aki 1877-től maga is selmecbányai polgár lett, és mint a Selmeci Népbank pénztárosa élt és dolgozott a városban, nagy lendületet kapott a folyamat.

A Szitnya Klub 1882. május 12-én fejezte be gazdag, helyi jelentőségű tevékenységét, és működését átvette a Magyar Kárpáti Egyesület Szitnya Osztálya. A Szitnya Osztály megalapítását id. Tirts Rezső, *Renner Adolf* bányászati akadémiai tanár és Téry Ödön kezdeményezték.

Selmecbányai turistatérkép egy részlete a 19. század végéről

A Szitnya Osztály folytatta azt a tevékenységét, amelyet még maga a klub indított el. Igyekeztek a természetjárás feltételeit nagy iramban fejleszteni, továbbá jelölt ösvényeket hoztak létre, főként a Szitnyán és hodrusi tavak környékén.

Nekik köszönhető a Szitnyán egy évszázaddal korábban létesített kilátópavilon újjáépítése 1887-ben, és hogy felújították a Gedeon-táró mellett, egykori felhagyott bányaüzemi épületből kialakított menedékházat is, amely még az I. világháború előtt is használatban volt. Az ide vezető, első jelzett túraút a *Tirts út* nevet kapta.

A Szlovák Turista Klub a 150. évforduló alkalmából felújította a jelzést. Az egykori selmecbányai filmszínház épületében tartott ünnepi köszöntők után

mi is ezt az útvonalat jártuk végig a Gedeon-tárónál egykor álló menedékházig.

A tervek szerint a Szlovák Turista Klub Hodrusa-Hámre önkormányzattal együtt az egykori menedékház helyén új turisztikai létesítményt alakít ki a közeljövőben. A határ menti együttműködés jegyében a fejlesztéshez az Ipoly Erdő Zrt. is felajánlást tett.

A program zárásaként, a túra végén minden résztvevő örömmel fogadta az invitálást Barák úr híresen jó főztjére, a főtéren található Gallery étterembe.

Zanati László elnök, Ökoturisztikai Szakosztály/OEE

Nagy László/OEE

Fotó: **Horváth Barnabás**

Illusztrációk: **krasy-slovenska.sk**, **Honismeret**

A gyulai Erdei Iskola, ahova hazajár az ember

Az idei őszi vakációban az aradi Barátság Óvoda 20 óvónője és az Aurel Vlaicu Általános Iskola magyar elemi tagozatának egyik tanítónője meglátogatta a Gyulai Erdei Iskolát, melyet *Vid Katalin* vezet. A kis csapatot *dr. Lovas Loránd* erdőmérnök, az aradi Iuliu Moldovan Erdészeti vezetője kísérte el. Ez a kapcsolat nem új keletű, mivel már jó 10 éve is elmúlt, amikor először tettek látogatást a két intézmény pedagógusai az erdei iskolában.

Nagy örömünkre a vezetőnő mellett *Puskás Lajos* erdőmérnök fogadott bennünket, aki noha azóta nyugdíjas lett, de nagy lelkesedéssel vezetett végig az erdei iskola szobáin, melyekben szobánként 10 tanuló fér el, és ahol nyaranta érdekes táborokat tartanak a gyerekeknek.

Megtudtuk, hogy nem véletlenül többen laknak egy szobában, azért, hogy jobban tudjanak szocializálódni egy-

mással, ugyanis a mai gyermekek túlságosan is a „kütyük” rabjai, és ha többen vannak együtt, az lehetőséget ad számukra, hogy barátkozzanak, szórakozzanak, és minőségi időt töltsenek el egymással.

Láttuk a kiállítást is, melyet természetes anyagokból készítették a gyermekek különböző versenyek keretében. Végig sétáltuk a kertet, melyben pihenőhelyet és egy kis kápolnát is felfedeztünk.

Végig nagyon jól éreztük magunkat, és megbeszéltük, hogy tovább is ápolni fogjuk a kapcsolatot, és tavaszra más pedagógusokkal fogunk visszatérni, illetve esetleg még egy nyári tábor is szervezünk e csodálatos helyen, mely a szegedi *DALERD Délalföldi Erdészeti Zrt.*-hez tartozik.

Tari Éva Andrea tanítónő,
Aurel Vlaicu Általános Iskola, Arad